

SETMANARI DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS
Dedicat ab preferencia al desarrollo de la vida teatral de Catalunya

Sortirà los Dissaptes

Director, DON JOAN BRÚ SANCLEMENT

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Carrer de la Unió, 2, botiga

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

En Barcelona. Ptas. 1'00 trimestre.
Fora ciutat... » 1'50 »
Extranjer y Ultramar... » 10'00 l' any.

PREUS DE CADA NÚMERO:

Número corrent... 0'10 Ptas.
» atrassats... 0'15 »
» » pera los
no suscrits... 0'20 »

JOCHS FLORALS DE «LO RAT-PENAT»

Sr. Director de Lo Teatro Regional.

Lo poch moviment dramàtic valencià que 's nota en aquesta ciutat. y 'l no haver ocorregut res notable en aquesta branca de la literatura d' ensà que Lo Teatro Regional veu la llum, han sigut causa de que no 'm dirigís més prompte á V.; mes acaba de celebrarse la festa dels Jochs Florals que tots los anys organisa la societat «Rat-Penat», y he cregut oportú enterarlos de lo en que consisteix l' esmentada festa per lo que té de valencianista.

La celebració dels Jochs Florals aquí, resulta una verdadera solemnitat, digna de figurar en los festeigs que ab gran lluhiment se donan tots los Julols en aquesta hermosa capital llemosina. Los d' enguany tingueren lloch lo dia 28 á las 9 del vespre en lo Teatro Apolo. Lo cop de vista que presentava la sala d' espectacles d' aquest Teatro, 's presta á la pintura que volgués ferne la imaginación més vaporosa, las butacas y palcos de platea ocupats en absolut per senyoras y senyoretas que ab sos trajos blanchs, sombreros clars, adornadas de flors y llassos, lo moviment dels banos, los raigs d' incandescencia que inundavan la estancia guarnida de fullatge, escuts y flors, y més que tot, las celestials miradas que constanment se crehuavan entre aquellas y l' element masculí que, servint de cenefa al quadre, ocupava 'l passillo circular, vestint en sa gran part de rigurosa etiqueta, produhia un conjunt enlluernador. plé de poesia, pero poesia real, palpable, resultant de la elegancia y singulars atractius que té la dona, y en particular la dona valenciana. Però l' efecte pujá de punt, desde el moment que 'l poeta guanyador de la flor natural, don Carlos Llinás, de Castelló de la Plana, aná en busca de

la senyoreta que elegí pera Reyna de la festa, D.ª Josefina Frigola, pera acompanyarla fins al trono que debía ocupar. Quant als acorts de la marxa del Tannhauser, dita senyoreta, que vestia un rich trajo á lo Lluís XIV y que ab justicia podém calificar de bella entre las bellas, passá á sentarse sota 'l dossier, arrogant y modesta á la vegada, acompanyada dels dos macers ab gramalla vermella, dos *chiques llaurahores* vestint lo senzill y airós trajo antich del pais, rivalisant en hermosura, y dos preciosos nens que li servían de patjes portant á la má la ofrena de un cistellet de flors y altre d' escullidas fruytas; quant se veyá tanta gallardia destacant del fondo del escenari, en mitj la cort de poetas, escriptors, autoritats y rat-penistas, alashoras l' efecte fou magestuós y esplendit, promoguentse un esclat de entusiasme justificat. La festa es, donchs, aristocrática y encisadora; per sa part d' espectacle resultá casi insuperable.

Bé es vritat que tot axó y una munió de detalls més ho sabíam molt avans de comensarse la funció, puig un diari de la nit, *La Correspondencia de Valencia*, tingué la *galanteria* de explicarnosho tot com á cosa passada, lo menos dos horas avans de comensarse aquell acte. De manera que al anar á presenciarlo sabíam ab exactitut lo programa, lo fallo del jurat, las poesías que 's llegirían, las familias que ocupavan los palcos, fins la poesia integra guanyadora del primer premi, y 'ls aplausos del públich, en fi tot, tot se feu al peu de la lletra; y aixó, com es natural, llevá part del encant als que de bona fé assistiren á la festa dominats per sa part literaria. Devant de fets d' aquesta naturalesa, no es d' extranyar que cada día 's vagi perdent més entre las personas serias lo respecte de que deuria rodejarse la premsa tota; puig es altament ridícul que 's dongui solemnitat á un acte, quant lo que constituheix l' objecte esencial d' aquest acte, ja

ha passat á ser del domini públich. A pesar de que jo no sé que estranyar més, si la *bàrra* del diari, (puig que no mereix altre nom), ó la tolerancia de la societat organitzadora y poetas premiats, en prestar datos y originals, ó la conducta del públich que sosté un diari quin criteri es lo de un refinat mercantilisme.

La part literaria de la festa revestí també notable importancia, per quant los treballs premiats que 's llegiren contenen no escassas bellesas, s' adaptan perfectament als temas proposats y demostran en llurs autors bonas disposicions pera 'l cultiu de la gayera, disposicions que, á mon entendre, 's desrollarian de una manera poderosa si poetas y prosistas poguessin contar ab una publicació séria ahont esplayarse y depositar més sovint los fruyts de son ingeni, enaltint y literalisant més cada dia son idioma natural, de que no 's debuen despendre may los pobles virils que en algo estiman la seva dignitat.

Entre las diversas composicions que han alcançat victoria en lo certámen, obtingueren un dels premis ordinaris dos dramas, y accessit, una comedia. Los dramas son: «*María de Montpeller*» de D. Joseph M.ª Valls y Vicens; y «*Noblesa de cor*» de D. Joseph Guzmán Guallar. La comedia 's titula «*Qui desprecia... comprar vol*» de D. Lluís Bernat Ferrer. Han guanyat també premis los Srs. D. Francisco Barber y Bas, don Francisco Martí Grajales, lo jovenet D. Jaume Guzmán (esculptura), D. Francisco Darín Juaneda, D. Ramon Andrés Cabrelles, D. Joseph M.ª Puig Torralba, D. Bernat Morales Sanmartin, D. Telesforo Salvador Burguera y D. Francesch Ubach y Vinyeta; y accésits, los senyors Francesch Bartrina, Bonber y Bas, Vicents Cirugeda Roig, Puig Torralba, Martí Grajales, Ramon Trilles, Ubach y Vinyeta, Pere Negre Farigola y Lambert Olivet Arlandis.

Avans de terminar la ressenya de tan poética solemnitat, permétisens algunas consideracions mirantla per son aspecte regionalista. Baix aquest punt, precis es confessar ab la franquesa que 'ns es propia, que en va buscavam sentir glatir aquest sentiment de regeneració, en lloch sapiguerem trobarlo. Lo usarse en públich, tal vegada per única volta al any, la llengua de la terra, los escuts units de Valencia, Mallorca y Catalunya, que figuravan en l' estrado com á representació d' Estats que en altre temps tingueren un mateix soberá, son detalls que passen á ser secundaris de la festa, puig aquesta no té més caràcter pera 'l poble que 'l de un recort històrich com la cabalgata de D. Jaume, per exemple. Las observacions que poguerem fer entre 'l públich, nos ho probaren be prou. En va buscarem també la nota patriòtica entre 'ls poetas, en va esperarem oir entusiastas estrofes enardint als fills de Valencia y esperansarlos á un major benestar social, ab la memoria de las grans virtuts civicas y llibertats prácticas dels temps de las Germanias. Y es que nostres jermans de Valencia no han entrat en lo terreno de las teorías particularistas, viuen encara baix l' atmósfera de las generalisacions y llibertats á la francesa. Al espressarnos de aquest modo, prou 's compendrà que 'ns referim á la massa general de la població, puig de sobres sabrem que en lo cor dels elements actius que componen lo Rat-Penat, hi

nua vigorós aquell sentiment, com ho proba lo discurs de son President, D. Lluís Cebrian, galana mostra de literatura llemosina, qui atemperantse sens dubte al calor del públich que havia de oirlo, róssa no mes la qüestió regionalista, afirma que existeix en Espanya, té una cita felis al aludir á Nuñez de Arce, pero quasi sense passar del terreno literari, ni reclama cap reivindicació, ni manifesta cap esperansa concreta pera 'l pervenir. Se comprén que dit senyor sent y coneix la trascendencia del regionalisme pero sapiguent lo terreno que trepitja, se veu forsat á manifestarho de una manera vaga pera no xocar contra la corrent. De tots modos, tarda á germinar, mes la llavor está tirada. Los socis del Rat-Penat son los que ab sos generosos esforços procuran son creixement y son progrés, ells donchs mereixen tota nostra consideració y respecte, y no hi ha dubte que continuant ab energia son noble procedir serán considerats en l' esdevenidor, per sos compatricis, com apostols de la regeneració social que s' ha iniciat ja per tots los extrems dels pobles civilisats, y la qual canviant los viciosos motllos dels actuals organismes polítichs socials, ha de produhirnos una situació més estable y un benestar més práctic.

No vull allargar més, amich Director, aquestas incorrectas consideracions, per temor de abusar del espay de son setmanari, y fins á un altra ocasió, se despedeix de V. saludantlo afectuosament.

J. BARCÓN OLESA.

Valencia, 30 de Juliol de 1892.

Cant al mariner ⁽¹⁾

«Mi única patria la mar.»
Espronceda.

Lliure, indomit y brau en sa mirada
La llum del sol que 'l crema reflectada,
Temerari y valent com lo primer,
Naixcut vora les playes levantines,
Criat en l' arena entre algues y pejines,
Héu assí al mariner!

Lo seu bressol va ser una barqueta
Moguda ab l' ona desinvolta, inquieta,
Que amorosa, la riba vé á besar;
Sos jochs los rems que tallen l' aygua brava,
S' ambició el llarch viatge que no acaba,
¡Tot son anhel la mar!

¡La mar! Lloch infinit d' olas risades,
En qual fons les ondines y les fades
Tenen palaus nacrats y plens d' encís;
Monstre á qui Deu empresoná en la terra,
Y oberta tomba que, atraentlo, aterra
Al náufrech infelis.

En ella sa desgracia y sa fortuna
Sorteja á cada instant, ardit. Nenguna
Contrarietat mimbar pot son valor,
Y en la bonansa y lo perill treballa
Impavít y seré, qu' á ell la mortalla
No li infundeix pahor

(1) Aquesta composició obtingué lo premi ofert per l' Ateneo del Poble Nou del Mar, en los Jochs Florals de lo Rat-Penat de Valencia.

Mireulo faener al rompre 'l dia,
Com se mou animós, plé d'alegría,
Y 'ls enginys disposant, son afany creix;
Al sol la malla estén que atrau y apresa,
Y pulix l'am que 's clava per sorpresa
En la boca del peix.

Afanyantse com ell sa bona esposa,
Reunint los filats, ni un punt reposa;
Pleguen les llargues cordes los seus fills;
L'anca enrunada ja, per fi, está llesta,
Y al jorn següent á combatir s'apresta
Ab los més grans perills.

Sonriu ab sos encants las fresca aubada;
Está tranquila l'aygua y reposada;
Sembla 'l fer element inmens mirall;
Y de la barca desplegant la tela,
Donant al ayre la llatina vela
Fa rumbo mar avall.

Cantant s'en vá, somniant en que fructuosa
La peixquera li siga, que á la esposa
Y á sos volguts fillets pá els ha de dur;
Y ells, davant de lo Sant Crist, en seu hostaje,
Preguen á Deu li done un bon viaje
Y 'l torne al port segur

Aquella nau petita, es sa riquesa,
Son únich bé; lo marejol la bressa;
Com si fos una palla la dú 'l vent;
¡Una ona sols, furiosa, á traydoria,
Tombantla en mig la mar, robar podria
Son tresor y content!

Si al mariner la peixca es profitosa,
Cantant com s'en vá anar ab veu plaerosa,
A la llunyana playa tornará;
Y ab lo peix que la barca dú abatuda,
La dona, ab sa pericia coneguda,
Molt bon comers farà.

Mes si la sort adversa s'interposa;
Si quant la barca torna presurosa
Y 'l mariner content ab son botí;
Lo furiós temporal en éll s'ensaya,
Formant de cada ona una montanya
A la que no 's veu fí.

¡Ay pobre mariner! Al punt, sens tregua,
Agotará tota la forsa sehua,
Brau y valent, lluytant ab l'element;
Y, al fí, pot ser que vensa, ab gran fatiga,
O acás la mar revolta, tomba siga
Ahon dorga eternament!

¡Mariner esforsat! Continua guerra,
Héroe anónim del mon, en mar y terra,
Sostens sense temor, destre y actiu;
Tú eres soldat y obrer, martir sens palma,
Que igual en lo perill com en la calma,
Trevallant sempre vius!

¡Deu beneixca 'l baixell de ta esperansa!
¡Qu'et done llargues hores de bonanza!
¡Que te deixe la fe, qu'es ton tresor!
Y de ta vida, al ser l'hora darrera,
Qu'Ell guie ta barqueta joganera
Fent rumbo á un port millor!

TELESFORO SALVADOR BURGUERA.

Cós y ánima

En la hermosa edat de la jovenesa, tendres capolls encara que al escalf dels puríssims besos maternals podían esclatar en aromosas flors; las duas germanas Amparo y Elvira, vegéren desapareixer del esplendorós cel doméstich las estrellas radiants que iluminavan sa vida, ó sían sos estimats pares, en lo breu espay d'una setmana de dolors.

Órfanas y sense ningú que 'ls brindés sa protecció, pera no véurers un jorn vagant per los carrers com duas aucellas famolencas, espigolant dels transeunts la almoyna ab llágrimas implorada, pera aquesta terrible lluyta per la existencia tinguéren de váldrers de lo que sos infortunats pares las havían fet allissonar, referent á las labors propias per unas noyas d'una posició menys que modesta.

..

L'Amparo era un d'aquets sers angelicals, rublerta tota sa ánima d'un sentimentalisme sutil, d'un físich delicat com una flor d'hivernácul, escualit y groguench á causa de las moltas tristesas que de molt temps sufria, apareixent á la vista de tothom com una Dolorosa digna de esser adorada en un altar.

Tot lo contrari d'ella era la Elvira. Alegre y voluptuosa com la Vénus, tota foch, d'un carácter voluble é incapassa d'arrostrar las torturas de la miseria; tant es aixís que, de molts explotadors de sers abandonats al etzar y 'l torment que havían cfert á ella y sa germana grapats d'or en cambi de la única joya que ab orgull podían ostentar, hauria sigut víctima á no ser los consells maternals que li prodigava l'Amparo.

Pero res hi va valguer. Cansada del treball, de aquella vida angoixosa y restringida, sedenta dels plahers del sensualisme, cobdiciosa en poguer engalanar sas esculptóricas formas ab ricas joyas y luxosos trajos pera fer glatir de enveja á mil bellas que essent pobre menyspreavan sa hermosura, un dia fatal per ella y sa germana, desgraciadament accedí als prechs d'un amant de son cos, fent vida de concubina ab ell, rich y potent, abandonant per sempre á la candorosa colometa ab la que fins allavors s'havía compartit un carinyo entranyable en lo mateix niu de flors y espinas.

Al véure la hermosa Amparo la terrible resolució de sa germana, desconsolada y sola, veyentse avergonyida per tot y sentint al fons del cor una vocaeió sagrada pera aixugar las llágrimas al desconsolat, cosa que 'l mon va negarli, un dia va ingressar al Hospital de Santa Creu, pera prodigar sos sentiments entre 'ls malalts, resolta á sacrificar sa vida per la del próxim.

Cós y ánima, respectivament, entregavan al mon las duas órfanas.

..

Mentres l'Amparo obrava tant santament, l'esperit de la carn, l'orgull y la cobdicia, tenían presa dintre sas xarxas á la desgraciada Elvira que, revolcantse per l'impúdich llot de la lascivia, si be en un principi á causa de sa peculiar textura, després com un *modus vivendi*, fins á arrencar de sa cara lo vel de la vergonya que tant dignament lluhia en l'inmaculat rostre de sa germana monja.

¡Pobre Elvira! Perduda de son cós tota la essencia com la d' una flor marcida, abandonada per aquell home que ja havia saciat sos brutals desitjos, mísera y tuberculosa, tota ella un munt de despallas per enterrar, tingué que anar al sagrat alberch dels indigents, al Hospital de Santa Creu, sense esperansas de poguer curar del mal que com un corch li rosegava las entranyas, essent ab gran amor cuydada per una monja, que no 's cansava de prodigarli paraulas de consol y resignació, l' únich lenitiu per l' ánima pervertida.

Un jorn, fatídich jorn, ja en l' hora de la agonía l' Elvira va sentir desitjos de descarregar del ánima per enlleugerir sa embransida vers al cel, lo pecat per ella comés, l' abandono d' una pobre germana que tant la idolatrava y per tal motiu demaná se li administressin los Sants Sacraments. Y aixís se feu.

Al véurer al sacerdot que anava á confessarla, la pobre llibertina ab veu esmortuhida va exclamar:

—¡Oh, pare confessor. M' arrepenheixo de tots los pecats que he comés!

Vaig abandonar per la vanitat del diner y pera no arrostrar las penas que mos pares me van llegar, á ma pobre germana, á qui voldria véure aprop meu pera implorarli 'l perdó que no 'm mereixo.

La monja que fins allavors l' havia cuydat ab molt zel, no poguent aguantar més lo plor, ab los ulls prenyats de llágrimas y ab veu sortida del ánima li va preguntar:

—¿Com se deya la vostra germana?

—Amparo—contestá la moribunda y exhalant l' últim badall morí en brassos de la santa monja, la qual cayent de cara sobre la de la que acabava de finir, en un ruixat de petons, sospirs y llágrimas, va exclamar com una boja... ¡Germana del meu cor!... ¡Elvira, Elvira!...

IGNASI IGLESIAS.

No t' escoltes las amigas
per res del mon, Leonor,
que 'l que volen es, que 'ls digas
los secrets de nostre amor

per després quant enteradas
n' estigan de tot ben bé,
ferne burla d' amagadas
y á ta cara si 'ls convé.

Es consell que crech donarte
per ton bon viure y 'l meu,
no seguirlo pot costarte
lo que avuy tan sols sab Deu.

Y á mes d' aixó, 'm provarías
que no 'm portas gens d' amor,
y qu' es tan sols la falsia
lo que arrela en lo teu cor.

J. ABRIL VIRGILI.

Nostres Corresponsals

Girona 4 Agost de 1892.

Sr. Director de Lo TEATRO REGIONAL.

Molt senyor meu: L' últim diumenge se posaren en escena en la societat «Odalisca» la tragedia de don Victor Balaguer *Las esposallas de la morta* que obtingué una bona interpretació per part de la Srta. Molgosa y lo Sr. Villamartin, principalment en l' últim acte, é interpretació mitjana per part de los senyors Batet, Detrell é Ibero J. La pessa *Un pis al Ensanche* fou posada en escena per la Srta. Molgosa y los senyors Villamartin, Vallmajó, Detrell é Ibero M.

La companyia acrobática del «Circo Álvarez» crech que vá donar l' última funció y, dich crech, perquè segons se diu encare 'n donará alguna altra.

LO CORRESPONSAL.

Arenys de Mar, 2 Agost de 1892.

Sr. Director de Lo TEATRO REGIONAL.

Dirigits per lo inteligent mestre Sr. Lloberas, los aficionats posaren en escena, la nit del passat dissapte, las sarsueletas: *Música clásica y Dorm*; y lo joguet del festiu escriptor C. Gumá, *Ensenyansa superior*.

La simpática actriu Srta. D.ª Carme Planas, estigué inimitable, principalment en lo paper de la criada del *Dorm*.

Tots los aficionats demostraren que tenían molt ben estudiadas y ensajadas las obras, per qual motiu obtingueren merescuts aplausos los Srs Bordas, Prats y Llorens.

La numerosa colonia forastera que estiueja en aquesta hermosa vila, pot estar satisfeta, gracias als esforços dels aficionats, de contar ab un passa-temps agradable (com es lo teatro) que en mans d' aficionats poch estudiosos, se converteix la majoria de la vegadas, en un passa mal ratos.—F.

Infelis (¿!)

Contemplant algún cop un d' aquets homes
que desconeixen lo que son las penas
perque may n' han tingut, ó que si 'n passan
es com si no 'n passessen;

que may han dat son vot á cap polítich,
ni Deu ocupa gens la seva pensa,
perque la religió y fins la política,
per ells ja no existeixen;

que may han admirat del cel los astres,
ni del mar la grandor y la bellesa;
qu' en sa vida han llegit ni un sol periódich
ni saben que son ciencias;

en fi, un orat, un boig, un lelo, un ximple,
que res del que no sab, saber no espera,
ni res ambiciona, ni per res delira,
ni 'ls mals-de-cap lo vencen...

dihém de son estat compadeixentnos:

—Un infelis més, hi há sobre la terra...—
y no veyém que té aquest únich home
felicitat complerta.

JORDI MONTSERRAT.

Teatros locals

Novetats.—Dilluns, ab una funció á benefici de D. Emili Mario, 's despedí del públich barceloní la companyia que dirigeix dit primer actor. Las obras que 's representaren foren *Muérete y verás* y *Mi secretario y yo*, las duas de Bretón de los Herreros. La execució que capigué á las referidas produccions va ser com es de suposar acabadíssima. Al final lo públich, qu' omplia per complert lo teatro, tributá una verdadera ovació al Sr. Mario, qui 's presentá á la escena rodejat de tota la companyia.

Lo dia avans la Srta. Guerrero ademés del monólech del Sr. Echegaray *El moderno Endymion*, recitá per segona vegada lo monólech catalá del Sr. Guimerá *Per un petó*, del que per un descuyt involuntari varem deixar de parlar en lo número passat.

Lo citat monólech obtingué un bon éxit, com en lo dia de son estreno, valguent molts aplausos á la senyoreta Guerrero qu' ab tant d' *amore* 'l recitá.

La companyia del Sr. Mario pot estar satisfeta de la campanya per ella duta á cap aquest istiu en lo Teatro de Novetats.

Passará á omplir la vacant una companyia de sarsuela catalana y castellana, que segons se diu, deu comensar ab la obra *Sueños de oro*.

Li desitjém que aqueixos *sueños* es converteixin en realitats.

Tivoli.—*Miss Hélyet* fa 'l gasto cada nit.

Éxito UNIVERSAL *Éxito del SIGLO* com diuhen los cartells.

Al Tivoli sempre tant bromistas.

Eldorado.—*La Revista* va agrandant més cada dia. La lletra es entretinguda y xistosa y la música es agradable, contenint motius que 's farán promte populars. ¿Qué més volen?

Dissapte passat s' estrená la sarsuela *¡Cariño!* original de D. J. Estremera, música del mestre Estellés.

Es una obreta sense pretensions, escrita sens dupte ab precipitació y es de creure aixó tota vegada que 'l Sr. Estremera té ab la majoria de sas obras ben sentat lo nom com á autor dramátich.

No obstant, *¡Cariño!* conté un diálech animat, en lo qual s' hi trovan alguns xistes que lograren fer riure al públich, y una escena en lo segon quadro, qu' encare que no es nova, sempre produheix bon efecte.

En quan á la música del mestre Estellés, es bastant pobreta notantshi falta de originalitat.

Per aquesta setmana está anunciat l' estreno de la sarsuela *Los extranjeros*, estrenada á Madrid fa poch temps.

Circo Ecuestre.—Ultimament ha debutat l' uniciclista catalá Sr. Feliu, qu' ha sigut molt aplaudit per los difícils treballs qu' executa.

Monsieur Taylor atréu cada dia un numerós públich qu' admira la seguretat y finesa ab que trevalla, premiantlo ab nutrits aplausos.

Proximament deu debutar lo famós artista Rapolí.

Circo Español Modelo.—Haventse organitzat una companyia gimnástica, dissapte passat s' obri

de nou aquest local, debutant varis artistes que varen ser molt aplaudits. Al final se representá una pantomima *Los bandidos de Calabria*, que va fer las delicias de la gent menuda.

LABRUGUERA.

Diálech

¿Es cert que 't casas, María?

—Ho pot creure, don Rafel;

si cap obstacle s' hi oposa

dintre un mes ja ho estaré.

S' acabarán ja mas ánsias,

tants romansos, tants festeigs

y parlar, tant sense solta

com de naltres fa la gent.

—¿Y es cert, com diu la Roseta,

qu' has sabut triá un promés

que á més de sé un home guapo

es un capitá distret?

—Aixís es sens enganyarlo.

—Noya ¡quina sort que tens!

Ta cosina, la Pepeta,

festejaba ab un farruél.

Ta germana Rosalia,

crech que també deus saber

que la va rondá molts mesos

un subninent d' inginyers.

La teva amiga, la Paula,

de poch si 's casa, també,

ab un alt y prim, ranxero

de no sé quin regiment.

Mes tú, noya, á totas guanyas

y probas que bon gust tens,

quan has sabut agafar

un militar de tant pés.

¿Y qui es? ¿Que no 'l coneixo?

—Crech que sí; si sempre 'l veu.

En Pep, l' estanya-paellas,

lo vehí que té vosté.

—¡Com! ¿No dius qu' es militar?

¿Com degenera donchs? ¡paya!

—Sols la passada Quaresma

va ser capitá... Manaya.

PRÓSPER GÁNDARA.

Societats recreativas

LO CLAVELL.—La important Societat d' aquest nom, doná una escullida funció dissapte últim, vengentse favorescuda per numerosa concurrencia.

Se posá en escena lo drama *Muralla de ferro*, que obtingué un desemenyo acertadíssim baix la direcció de D. Miquel Pons, secundantlo ab igual acert la senyoreta Demetria y los Srs. Rosés, Ferré, Costas, Soliva y Colomer.

Terminá la funció ab la bonica comedia *L' amor es cego* que sigué molt aplaudida degut al acertat desemenyo de tots los que hi prengueren part.

Un aplauso á la Societat *Lo Clavell* per son esprit catalanista demostrat en posar exclusivament en escena obras de la terra, aixís com també en no usar altre

idioma que 'l nostre, puig es de molt mal gust, veurer y anunciar obras catalanas redactant sos programas en castellá de lo que 'n resulta un *potpourri* propi del any 50, més no dels nostres dias.

CENTRE DE MANYANS MECÁNICHs.—Com á funció de reglament, tingué lloch dissapte passat en aqueix favorescut centre, una vetllada literaria musical, la que estigué en extrém concorreguda. Sobresortiren en lo programa la lectura d' una poesia titulada *Laments d' un expósit*, llegida per D. Rodolf Rosendo, de la que 'n resultá serne autor D. Mariano Fonts. Prestaren ademés son valió concurs las senyoretas Freixas, Arquer y Serrano, y los Srs. Llovet, Pon, Arrasa, Buera, Raurich y Creus. Tots interpretaren discretament diferents números del programa, vententse tots molt aplaudits.

ROGER DE FLOR.—Diumenge á la tarde se posá en escena en aqueixa elegant Societat, *La Tunda* y *Un cop de telas*, resultant molt ben interpretadas per tots quants hi prengueren part.

La concurrencia distingida y numerosa.

J. XIMENO.

CASSINO ARTESÁ, (GRACIA).—Una representació del drama *L' Agulla*, tingué lloch lo diumenge passat distingintshi notablement los Srs. Paret, Camps y Callís, y secundantlos ab acert, las Sras. Rodés y Casao y los Srs. Ferrán Cabré y Pich. Lo final del segon acte fou notablement executat.

Lo públich numerós y escullit com de costúm.

TÍVOLI GRACIENSE, (GRACIA).—La sarsuela *¡Dorm!* se representá diumenge á la nit en aqueix concorregut teatro, prenenthi part lo tenor Sr. Miró y Cané, baix quina acertada direcció actúa la companyia d' aquest teatro.

CÍRCOL DE PROPIETARIS, (GRACIA).—Una vegada més poguerem convencens de que 'l repertori catalá es del gust del públich que assisteix á las reunions familiars recreativas, com ho demostrá omplint diumenge á la nit lo llocal d' aquesta societat, ahont se representava lo bonich drama *La creu de la Masia* y la pessa *La sala de rebrer*, sobressortint entre 'ls intérpretes que desempenyaren las duas obras lo Sr. Balmanya.

CÍRCOL MERCANTIL FAMILIAR.—*A pel y á rapel*, *Un pollastre aixelat* y *Als peus de vosté*, foren las comedias que 's representaren diumenge á la nit en aqueixa concorreguda societat. L' executió aná á càrrech de la Sra. Bolea y los Srs. Llorens, Molet, Orero, Mas, Toll, Borrás y Jené, éssent tots aplaudits.

ORFEÓ CATALÁ.—Corresponent á la galant invitació rebuda, assistirem diumenge á la tarde, á la primera prova anyal dels estudis de la referida Societat, verificada en lo mentat dia en lo saló de Congressos del Palau de Ciencias.

A dos quarts de cinch comensá l' acte estant lo saló atestat de distingida concurrencia.

Com á obertura, s' escullí l' *Himne Catalá*, á solo y ab acompanyament de cordas piano y armonium, lletra del Sr. Riera y Bertran, música del Sr. García Ro-

bles. Sigueren los coros á veus solas, *La Filadora* *Los segadors* y *Los tres tambors*, cançons populars que foren molt aplaudidas, en particular la última, que 's tingué de repetir. De las *Dansas Espanyolas*, executadas al piano per lo Sr. Granados, n' esperavam més. A continuació s' executá l' *égloga* de Millet, á quarteto de corda, sent los tres números de que 's compón aplaudidissims. La fatalitat, feu que per últim número de la primera part, s' escullís una composició llatina, un *Sanctus*, que deixá molt ensopits á tots quants varen escoltarlo. La vritat es que en una festa purament catalana, intercalarhi una cansó llatina no es de lo més propi.

Passats uns vint minuts de descans, comensá la segona part ab un *Capritxo festiu* á quinteto, seguint dos coros á veus solas de Millet un *Coral* á boca tancada y una *Jovenivola*, interpretadas aquestas pessas ab molt relleu y colorit, especialment la primera. Los tres *ballets* que á continuació executá al piano son autor Sr. Gay, agradaren bastant, seguint després lo fragment sinfónich *La fada de Rosas* del mestre Lapeyra, que entussiasmá al públich, obligantlo á repetir, en mitj de la aprobació general. Com á final de la festa, s' interpretá *La complanta d' en Guillém*, coro ab acompanyament de corda, piano y armonium.

La concurrencia sortí més que satisfeta del concert, elogiant als intérpretes de las composicions executadas y fent vots pera que 'ls directores del Orfeó Catalá vagin fent vía en lo camí emprés.

R. OJEDA.

Tothom besa... menos jó

Besa la mare al fill seu
dihenthi amorosos mots,
besan á las flors gentils,
los ayrosos papellons.
Besan los tendres brivalls
la má del vell sacerdot.
Besa la gaya donzella
las cartas del seu amor.
Besa l' avaro ab deliri
las pilas de plata y or.
Sols jó, sols jó, en eixa vida
visch en un recó com bort,
sens poguer besar jamay
ni 'l rostre d' un nen hermós,
ni las flors que tant estimo,
ni la má d' un sacerdot,
ni cap carteta amorosa,
ni tampoch cap grapat d' or
perque no tinch criaturas
ni jardins de gayas flors;
perque quan devant meu passa
fuig de pó lo sacerdot;
perque la nina que aymava
resulta que ara no 'm vol;
perque desde la infantesa
los diners no sé 'l que son...
perque visch en eixa vida
en un recó com un bort!

J. T. y R.

Novas

Avuy regalém á nostres abonats las planas 97-98 y 103-104 del drama «L' Agulla».

En lo «Casino Andresense» de la vehina població de Sant Andréu de Palomar, se está preparant una funció teatral pera la nit del 14 del corrent, á benefici del estudiós aficionat D. Andréu Sirvent.

En lo programa hi figurarán tres aplaudidas sarsueles, lo interessant drama, *Un Crimen social*, y 'l delicat diálech *Surtint del ou*.

Creyém que dadas las simpatías del beneficiat y lo escullit del programa, lo «Casino Andresense» se veurá com en totas sas festas, completament plé.

En lo propi Casino y á últims del present mes, s'estrenará un drama trágich en tres actes y en prosa titulat *L' esperit del mal*, original de nostre company de redacció, D. Ignasi Iglesias.

Lo distingit pintor y aplaudit autor dramátich, don Ernest Soler de las Casas, ha escrit una tragedia intitolada *L' Eunuk*, pera esser estrenada en lo teatro *Romea*, la próxima temporada d' hivern.

Segons se diu, en lo próxim mes de Septiembre arriará á aquesta ciutat, la companyia de declamació italiana que derigeix l' eminent actor Sr. Novelli.

Celebrarém de tot cor que la noticia resulti certa.

Epigramas

I

A sa estimada l' Albert,
qu' es poeta de secá,
uns versos va dedicá
molt detestables per cert.
Duya per nom la poesia:
«A la més pura» y després
un sub-títol fet exprés
que deya aixís: *Fantasia*.

II

Perque ha sortit concejal
lo cosí de la Roseta,
tant contenta está, pobreta,
que diu:—No temo cap mal;
si 'l meu cosí 'l cárrech gosa
de concejal, per ventura,
are si qu' estich segura
que 'm tocará alguna cosa!

III

Un gran cassador, solter,
per viure com á persona,
va buscar una minyona
que tot ho sapigués fer.
Y com que 'l xicot no es manco
y ella va dir que servia

per tot, are cada día
per provar la punteria,
ell la fa servir de blanco.

IV

Necessitava uns dinés
cert subjecte de Gavá,
y 'l vareig recomaná
al usurer Pau Marlés.
—Prénguiho, vaig dirli tement,
ab forsa interés.

—Molt bé;
va dir. Y 'l molt... usuré
's va pendre 'l cent per cent.

V

Es tant ben feta l' Ignés,
té 'l cosset tant atractiu,
que val moltíssims dinés
y ella somrient:—Aixó es
la meva ganancia—diu.
Pero com que trevallant
sols logra anarse gastant
y ella vol darse importancia,
un senyó vell va buscant
que li arrendi la ganancia.

PERE BLANCH Y ROIG.

Vulgaritat

A UN POETA

A tu que, famolench tant sols de gloria,
guiavas tas petjadas
per eix camí rublert de llors y espinas
hont tants s' encallan:
á tu jinsensat! que, foll, sacrificares
ta vida, sens recansa,
per cantar de Natura las bellas
que l' engalanan:
á tu que, ab ton talent, vares morirne
en la pobresa santa,
lo Mon, mentres visqueres, sens compendrer
—¡boig!—te cridava.
Y avuy que dins la fossa jaus per sempre;
qu' allí ton cos descansa
de las constants fatigas que la vida
trista 'ns amargan,
avuy, aquells mateixos que ab despreci
crudel—¡boig!—te cridavan,
aixecan monuments á ta memoria...
per venerarla.

JOAN ARBÓS ALEU.

Reus Juliol 1892.

Enigmas

MUDANSA

Part de persona será,
mon tot ab A,
en los camps n' hi sol havé
del tot ab E,
no sé á que puch atribuhí
lo tot ab I,

devegadas fa doló
un tot ab O,
pel pagés es tret segú
lo tot ab U.

TRINITARI COSTA.

ROMBO

Substituhir los punts ab lletres y que llegidas horizontalment diguin: 1.ª ratlla, preposició; 2.ª, una lletra; 3.ª, nom de dona; 4.ª, part del mon; 5.ª, nom de dona; 6.ª, animal; 7.ª, vocal.

Nox Ros.

TARJETA

S. CANAL COUPELL.

ALELLA.

Formar ab aquestas lletres lo nom de tres carrers de Barcelona.

J. T. y R.

CREU DE PARAULAS

Vertical y horisontal: 1.ª ratlla, paraula donativa; 2.ª, objecte de pesca; 3.ª, nom de carré; 4.ª, nom de dona; 5.ª, admiració; 6.ª, paraula saludable.

JULI ESTEVE.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	Carrer de Barcelona.
5	8	2	2	6	2	8	"	"
5	3	2	6	2	8	"	"	"
5	8	7	1	6	"	"	"	"
5	6	2	8	"	"	"	"	"
4	3	7	—	Part de la persona.				
1	3	—	Carrer de Barcelona.					
4	—	—	Consonant.					

PAU LLUM.

GEROGLÍFICH

×
P I I I
L
:
T I I

P. B.

(Las soluciones en lo próximo número).

Avís

Tots quants presentin en nostra Administració, las solucions de tots los Enigmas de aquest número, tindran obció al premi consistent en un globo

aerostàtic de 4'75 metros d'alsada, pera lo qual s'estableixen las següents condicions: S'admeterán las solucions desde la sortida del número fins á las cinch de la tarde del dilluns. Cada *plech* contenint ditas solucions se li dará lo número d'ordre de sa presentació. A las set de la tarde del dit dilluns se verificará un sorteig y lo *plech* qual número resulti premiat, aquell haurá obtingut lo premi.

Cada *plech* deu anar acompanyat de unas cubertas de aquest número.

Poden los interessats que ho desitjin assistir al sorteig.

Soluciones als Enigmas insertats en lo número 26.

Endevinalla.—La lletra A.

Logogrífich.—MASNOU.

Mudansa.—TRUYTA-FRUYTA.

Geroglífich.—PER DENTS UNA SERRA.

29 foren los *plechs* rebuts ab las solucions, presentats baix l'ordre següent:

1, Ramon Ferriol.—2, Joseph Rosés.—3, Juli Torres.—4, J. Costas.—5, Trinitari Costa.—6, Un agafa grills.—7, J. Campins.—8, Marcell Marull.—9, J. A. Vinyas.—10, Samatruquis.—11, Un Antiaéreo.—12, Matías Xivill.—13, J. Olsum.—14, Pistrinchs.—15, E. Sadrob.—16, Resolnaju.—17, Agustí Xipell.—18, Un artista.—19, Lluís Rigalt.—20, Mateu Gomfau.—21, Francisco Cussó.—22, Alfredo Masip.—23, Joseph Mas.—24, A. Farré.—25, P. Rovellat.—26, August Torres.—27, L' Aereonauta.—28, Agustí F.—29, Puigroig.

En lo sorteig resultá a favorit lo número 41, que correspon al *plech* firmat per Un antiaéreo.

Correspondencia

Frederich S. d' Aparicio: hi ha pensament, la forma es acertada.—Isidor Martínez: la que diu, no va prou bé, la última, sí.—J. Avelta: gracias, la composició no fila prou.—Marca H: lo *trenca-closcas*.—Salvador Bonavia: l'assumpto es molt gastat y la traducció no vá.—Lagader: qui queda *baldada* es la poesia.—Jaume Baca: i está en son dret usant aquest nom?—Emili Llavayon: n' anirá un.—C. Gamó: no fassi paperets.—Sabateret: admés lo *quadret*, perque es... *boniquet*—Un fulano: repassi bé 'l problema.—A. Lleonart: lo *geroglífich* anirá—Una persona; E. Vinyas: Un estudiant; Artur Roure; Anton Amell; J. Campins y J. Rosés: lo que han enviat no vá prou bé—Francesch Torres: aceptadas.—J. Abril Virgili: la composició 'ns agrada, pero hi ha desalinyo, envihi més.—E. R. M. anirá lo *Sonet*, ja veurá algún treball próximament.—Bartumeuhet de Gracia: n' anirá algún.—Joseph Falp y Plana: Deu lo guard; anirá *Aubada*, procuri no crear paraulas y practicarshi forsa.—Joseph Antiga y Mateu: no demostra ré.—Ku-Ying: anirá *Missiva*, envihi los originals á una sola cara, del contrari se 'n perden molts.—Joseph Escachs y V.: lo treball es massa científich.—Agust Torres: es massa fluix.—Andréu Cortés: va bé, pera publicarla seria convenient qu'enviés algunas composicions més.—Joseph Sierra: no es culpa nostra; la poesia anirá.—Jordi Montserrat: rebut conforme.—A. C.: la *varada*.

La Catalana.—Imp. de J. Puigventós, Dormitori de St. Francesch, 5.